

THURZÓ SZANISZLÓ GRÓF UTASÍTÁSA GALGÓCZI VÁMOSA RÉSZÉRE.

Az galgóczi hidas instructiója.

1. Az galgóczi hidas minden dolgaiban megemlékezzék az ő hitiről és fogadásáról, és minden dolgaiban ahhoz tartsa magát, de hogy mégis jobb informatiója lehessen, ezt az instructiót adjuk neki, melyet szükségessége gyakorta hogy megoldasson.

2. Az hidas szorgalmatos gondot viseljen az hidnak épületire, és ne várja azt, hogy az hid tellességgel megromoljon, hanem ha valami része az hidnak megbontakoznik, azt mindjárást megipítse. Arra se várakozzik, hogy minden aprólékos romlásnak csináltatásáért az mónárokat eszvegyütse, hanem ő maga azmit elvégezhet, azt halogatás nélkül megcsinálja. Ahol pedig az mónároknak segítsége szükséges volna, azt se halogassa, hanem minden kisedelem nélkül megipíttesse.

3. Az idestova való járásnak, sétálásnak bikit hagyjon, hanem mindenkor az hidon legyen, és az mi jüvedelmünkre szorgalmatosan vigyázzon; feleséginek és egyéb cselédre az hid jüvedelmit ne hagyja, hanem arra ő magának legyen gondja, mert efféle jüvedelemszedésbe nem jó sok sáfárnak lenni, sőt igen káros szokott lenni.

4. Megemlékezzik az hidas, hogy az mint megesküdt, az hid jüvedelmit ne ládájába, avagy maga erszinyibe, hanem mindenkor és mindjárást, arra rendelt edinbe, az *vaspuskába* hányja az hidnak kiszpinzjüvedelmit, és onnan semmi mesterséggel csak egy pínzt se vegyen ki különben, hanem az mikor az puskán való lakatot avval az kulcsesal, azmi magunknál áll, mi magunk megnyitjuk, avagy szolgánk által megnyittatjuk.

5. Az uton járó emberekkel ok nélkül ne vesződjék, hamis vámot rajtok ne igyekezzék venni, ne sarczoltassa őket mód nélkül, hanem az igaz vámot és hídbirt vegye meg tőlök; azmi jüvedelmünkből pedig senkinek ne engedjen, hanem azt megvegye és beszolgáltatassa.

6. Szoktanak nimely kereskedő paraszt emberek olyan fortélylyal is ilni, hogy magokat valamely szabad várasból valóknak, avagy nemes embereknek mondják lenni, csakhogy az hid- avagy vám-pínzt meg ne

adják. Afféle emberekre jól reá vigyázzon az hidas, hogy megvizsgálja, ha úgy vagyon-i? azmint előtte mondják, és efféle emberektől bizonyág-leveleket eléhordjik, kinek, ha levelek vagyon, bocsássa bikivel, ha peng levelek nem liszen, azmi jüvedelmünköt vegye meg rajtok, ha-nemha az hidas az embert szemiliben ösmerni, hogy szabad városból való, avagy nemes ember volna.

7. Mivelhogy az elébbeni hidasokra nagy panaszkodások voltak söt ennihány felől irtanak is minekünk felőle, hogy az sokadalmakban sok *szálakat*¹⁾ és égyébféle ipületre való faszerszámot foglaltak el az *szálásoktól*, másfelől peng pénzért és égyéb adományért, és niha csak barátságért ismerős embereknek kedveskedtek vele, ugyannyira, hogy mikor 10 avagy 12 rakott szálakat és néha többet is az mi nevünk alatt elfoglaltak, de mind azonban is jó, ha négyet avagy ötöt hagytak az mi szükségünkre, hanem az többit más embereknek eresztették és adták pénzért, avagy égyéb adományért, és niha csak barátságért is.

Söt afféle dolog is gyakorta történt, hogy az mi számunkra válogatva is foglalt az hidas talp-fákat, deszkákat, sindelt és égyéb ipületre való szerszámot, és adományért efféle jó és válogatott szerszámot más embereknek engedte és ahelyett minekünk csak rossz szerszámot vásárlott, azmint csak az elmúlt sokadalomban is Püntözsd-napba esett, az sindelnek viteliben, holott sokan az emberek közöl jó és fő sindelt vásárlottanak magoknak, az mi ríszünkre peng felette hitván sindelt vettenek.

Azt is szokták az álnok hidasok cselekedni, hogy az mely szálon valami jó deszkák, avagy jó-sindely vagyon, tehát az olyan jó szerszámot, tettei, hogy az mi számunkra akarja elfoglalni, azonközbe az szálás, tudván természetit az hidasnak 50 avagy 60 pinzt, és niha egy forintot is ád, és így aztán felszabadítja az hidas, hogy eladhassa az szálás az jó válogatott szerszámot. Niha azt is cselekedik, hogy azmely szálásnak alábbvaló szerszáma vagyon az szálakon, hogysemmint más szálásoknak; ha külömben el nem adhatja, tehát az hidasnak ád néhány ital-pinzt, csakhogy az ő szálát, ha külömben el nem szerezheti; vegye meg az mi számunkra; és így az hidas az mi kárunkkal hasznot szokott magának tenni. Hogy ezért mindezeket az hidas eltávoztassa, intjük ötöt, mert ha efféle dolgokban kezdi magát foglalni, abban bizonyos lehet az hidas, hogy nem csak marhájában, de testében is, és úgy keresheti, hogy illetiben is megbüntetjük ötöt.

8. Mindenkor gondolkodik az hidas, hogy az ő hitiről megemlékezzik, kivel magát minekünk kötelezte az hűségére, hogy ő minket jám-

¹⁾ Ezek a Vágon leeresztett tutajok.

borul és híven akar szolgálni. Azért az sokadalmakban, és sokadalmak kivől is, mikor az mi számunkra szálakot, deszkákat, síndelyt és egyéb ípületre való faszerszámot vásárol, tehát mindenkor ehhez tartsa magát:

Először, hogy mitőlünk megértse, mennyi talpfát, mennyi deszkát, mennyi síndelyt és egyéb épületre való szerszámot foglaljon az mi számunkra, azon kivől ne menjen.

Item gondja legyen az hidasnak arra, hogy mikor az mi számunkra épületre való akárminemő szerszámot vásárol, azt megválogassa, hogy jók legyenek mind talpfák, mind pedig egyéb ípületre való szerszámok.

Abban pedig ilyen szokást tartson, hogy azmely szálásnak 2 avagy 3 rakott szála legyen, afféle embernek minden szálaát el ne foglalja, hanem ha egyikét elfoglalja, azután más szálastól is foglaljon, hogy csak egy avagy két ember meg ne szenvedjik.

Item adományért avagy barátságért ne kedveskedjik azzal, hogy azkitől minékünk szálát avagy egyéb ípületre való szerszámot foglalhatna, azt meghagyja, és az szegínyebbektől foglaljon mi számunkra való szerszámot.

Item az mi szükségünk kivől, azmi akaratumk és hírünk nélkül, az mi nevünk alatt, adományért avagy barátságért csak egy deszkát se merjen az hidas elfoglalni, mert ha megértettük, abban bizonyos lehet, hogy megbüntetjük érette. Hiszen azkinek mire szüksége legyen, arravaló az sokadalom, hogy azmint megárolhat az szálásokkal pinzen, azszerint vásároljon, nem szükség az sokadalomra jövő szálásokat megháborgatni, avagy kárt tenni nékik, sőt ha valaki háborgatná is, tartozzék az hidas mindenképen oltalmazni őket.

9. Meglássa az hidas, hogy valamennyi szálak az sokadalmokban lesznek, azókat beírja: hány szál léssen mindenestől? és azok közül melyik szálakon? avagy hány szálon léssen deszka? hány szálon léssen síndely? hány szálon szarufa? hányon léssen lécz és egyébféle áru? azmit az sokadalomra hoznak, mert mink bizonyosan meg akarjuk tudni, mely sokadalomban mennyi szál léssen, és azokon az szálakon micsoda árut hoznak.

10. Meglássa az hidas, hogy sokadalomkor, az szálakon, iczeszámra ne engedje az sert árolni, mert minékünk az bor-korcsomákban kárunkra legyen afféle ser-ároltatás, ha pedig valaki titkon árolná az sert, tehát afféle embernek serit mind általagostól, az mi számunkra foglalják, de először azoknak az seres embereknek meg kell mondani és hagyni, hogy az sert ne árulják iczeszámra, mert ha árolni fogják, sereket az mi számunkra elfoglalják ingyen, ha általagszámra eladhatják, abban nem kelletik ellent tartani, mert arra való az sokadalom, hogy az mit odahoznak, azt el is adhassák módjával.

11. Gondja legyen az hidasnak arra is, hogy addig azmég az sokadalmot meg nem eresztik, sokadalom napjának előtte, az szálakot az mi commissiönk nélkül, senkinek elvinni ne engedje, hanem az régi szokás szerint, mikor annak ideje lészen, azki mit vásárol, minden ember szabadon elviheti ahová akarja.

12. Az szálakról azmi jüvedelmünköt el ne mulassa az hidas beszedni, beszedvín, rendszerint, mindent megirjon legistromában, hogy mennyi száltól vett deszkát, és mennyi száltól vett kisz-pínzt, mert mink mindezeket érteni akarjuk.

Utolszor minden dolgokban, az mi az instructióban nem volna is irva, úgy viselje magát az hidas, azmint jámbor és hű hites szolgálhoz illik. És azmint odafel az 7. articulusban meg vagyon irva, azt gyakorta megolvassa és eszibe is tartsa, hogy afféle dolgok és cselekedetek ő benne ne találtassanak. Az mi nevünk alatt elfoglalt szálakkal és egyéb ipületre való szerszámokkal ne kereskedjék, kivel mind minékünk, és mind az szálas embereknek károkkal, magának hasznot tívín, pínzért és egyéb adományért avagy barátságért másoknak kedveskedne, mert ha valamely panasz írkezik reá, avagy én megtudom, abban bizonyos legyen, hogy mind marhájában és testében is megbüntetjük őtet. Ha penig az ő juramentumjához és az mi instructiönkhöz tartja az hidas magát, tahát minekünk minden kegyelmességünköt várhatja magára és kárt sem vall semmibé. Actum ex arce Sempte 10 Junii anno 1614.

Az Orsz. Levéltár kincstári osztályának utasításai közt.
